

2024/1501

29.5.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/1501

z dnia 14 maja 2024 r.

w sprawie środków tymczasowej liberalizacji handlu będących uzupełnieniem koncesji handlowych mających zastosowanie do produktów pochodzących z Republiki Mołdawii na podstawie Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony ⁽²⁾ (zwany dalej „układem o stowarzyszeniu”) stanowi podstawę stosunków między Unią a Republiką Mołdawii. Zgodnie z decyzją Rady 2014/492/UE ⁽³⁾ tytuł V układu o stowarzyszeniu, który dotyczy handlu i zagadnień związanych z handlem, był tymczasowo stosowany od dnia 1 września 2014 r., zaś wszedł w życie dnia 1 lipca 2016 r. po ratyfikowaniu przez wszystkie państwa członkowskie.
- (2) W układzie o stowarzyszeniu jego strony (zwane dalej „stronami”) wyrażają dążenie do wzmocnienia i poszerzenia stosunków w sposób ambitny i innowacyjny w celu ułatwienia i osiągnięcia stopniowej integracji gospodarczej zgodnie z prawami i obowiązkami wynikającymi z członkostwa stron w Światowej Organizacji Handlu.
- (3) W art. 143 układu o stowarzyszeniu przewidziano stopniowe ustanowienie przez strony strefy wolnego handlu, zgodnie z art. XXIV Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994 (GATT 1994). W tym celu w art. 147 układu o stowarzyszeniu przewidziano stopniowe znoszenie należności celnych zgodnie z tabelami zawartymi w załączniku XV do układu o stowarzyszeniu oraz przewidziano możliwość przyspieszenia takiego znoszenia i rozszerzenia jego zakresu.
- (4) Niczym niesprowokowana i nieuzasadniona wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie, która rozpoczęła się 24 lutego 2022 r., wywarła głęboki negatywny wpływ na zdolność Republiki Mołdawii do wymiany handlowej z resztą świata, w szczególności dlatego, że w obszarze eksportu Republika Mołdawii zależna jest od tranzytu przez terytorium Ukrainy i od ukraińskiej infrastruktury, które obecnie są w dużej mierze niedostępne. W takich wyjątkowo trudnych okolicznościach i aby złagodzić negatywne skutki wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie dla gospodarki Republiki Mołdawii, konieczne jest szybsze zacieśnienie stosunków gospodarczych między Unią a Republiką Mołdawii oraz kontynuowanie wsparcia dla gospodarki Republiki Mołdawii. Konieczne i właściwe jest zatem dalsze pobudzanie przepływów handlowych i udzielanie koncesji w formie środków liberalizacji handlu w odniesieniu do wszystkich produktów, zgodnie z procesem przyspieszania znoszenia należności celnych w wymianie handlowej między Unią a Republiką Mołdawii.
- (5) Zgodnie z art. 21 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) Unia jest zobowiązana zapewnić spójność między różnymi obszarami swoich działań zewnętrznych. Zgodnie z art. 207 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wspólna polityka handlowa ma być prowadzona zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.
- (6) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1524 ⁽⁴⁾ wygasa dnia 24 lipca 2024 r.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 13 maja 2024 r.

⁽²⁾ Dz.U. L 260 z 30.8.2014, s. 4.

⁽³⁾ Decyzja Rady 2014/492/UE z dnia 16 czerwca 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony (Dz.U. L 260 z 30.8.2014, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1524 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie środków tymczasowej liberalizacji handlu będących uzupełnieniem koncesji handlowych mających zastosowanie do produktów pochodzących z Republiki Mołdawii na podstawie Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony (Dz.U. L 185 z 24.7.2023, s. 1).

- (7) Środki tymczasowej liberalizacji handlu ustanowione niniejszym rozporządzeniem powinny przyjąć następującą formę: i) zawieszenie stosowania systemu cen wejścia w odniesieniu do owoców i warzyw; oraz ii) zawieszenie wszystkich kontyngentów taryfowych i należności celnych przywozowych. Za sprawą tych środków Unia pogłębi integrację gospodarczą między Republiką Mołdawii a Unią i tymczasowo zapewni odpowiednie wsparcie gospodarcze Republice Mołdawii i podmiotom gospodarczym, które odczuwają skutki wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie.
- (8) Aby zapobiec nadużyciom finansowym, uprawnienie do korzystania ze środków liberalizacji handlu przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu powinno być uzależnione od przestrzegania przez Republikę Mołdawii wszystkich odpowiednich warunków uzyskania korzyści na mocy układu o stowarzyszeniu, w tym reguł pochodzenia danych produktów i procedur z nimi związanych, a także zaangażowania Republiki Mołdawii w bliską współpracę administracyjną z Unią, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu.
- (9) Republika Mołdawii powinna powstrzymać się od wprowadzania nowych należności celnych lub opłat o skutku równoważnym oraz nowych ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym wobec przywozu pochodzącego z Unii, od podnoszenia obecnych poziomów należności celnych lub opłat lub od wprowadzania wszelkich innych ograniczeń, chyba że jest to wyraźnie uzasadnione w kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. W przypadku niespełnienia przez Republikę Mołdawii któregokolwiek z tych warunków Komisja powinna być uprawniona do tymczasowego zawieszenia wszystkich lub niektórych środków liberalizacji handlu ustanowionych niniejszym rozporządzeniem.
- (10) W art. 2 układu o stowarzyszeniu przewidziano między innymi, że poszanowanie zasad demokratycznych, praw człowieka i podstawowych wolności, a także zwalczanie rozprzestrzeniania broni masowego rażenia, związanych z nią materiałów oraz środków ich przenoszenia również stanowią istotne elementy układu o stowarzyszeniu. Na podstawie tego samego artykułu strony zobowiązują się w szczególności do przestrzegania następujących zasad ogólnych dotyczących: poszanowania zasad praworządności i dobrych rządów, zwalczania korupcji, przestępczości – zorganizowanej lub innego rodzaju – w tym o charakterze ponadnarodowym, oraz terroryzmu, a także do poszanowania zasad zrównoważonego rozwoju i skutecznego podejścia wielostronnego. Należy wprowadzić możliwość tymczasowego zawieszenia środków liberalizacji handlu przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, jeżeli Republika Mołdawii nie będzie przestrzegać tych istotnych elementów lub tych zasad ogólnych.
- (11) Z zastrzeżeniem przeprowadzenia przez Komisję oceny w kontekście regularnego monitorowania skutków niniejszego rozporządzenia oraz zainicjowanej w odpowiedzi na właściwie umotywowany wniosek państwa członkowskiego bądź z własnej inicjatywy Komisji, konieczne jest zapewnienie możliwości zastosowania wszelkich niezbędnych środków w odniesieniu do przywozu wszelkich produktów objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, który to przywóz ma negatywny wpływ na rynek unijny lub rynek co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących.
- (12) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do tymczasowego zawieszenia środków liberalizacji handlu przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, jeżeli warunki uprawniające do korzystania z tych środków preferencyjnych nie będą już spełnione, a także uprawnienia wykonawcze do wprowadzenia środków ochronnych w przypadkach negatywnego wpływu przywozu na podstawie niniejszego rozporządzenia na rynek unijny lub na rynek co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁵⁾. W przypadku przyjmowania tymczasowych środków ochronnych należy stosować procedurę doradczą ze względu na skutki i charakter tych środków i ich logiczną kolejność względem przyjmowania ostatecznych środków ochronnych.
- (13) Roczne sprawozdanie Komisji w sprawie wdrażania pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu, stanowiącej integralną część układu o stowarzyszeniu, powinno zawierać szczegółową ocenę wdrożenia środków liberalizacji handlu przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.
- (14) Ze względu na sytuację gospodarczą w Republice Mołdawii i wygaśnięcie rozporządzenia (UE) 2023/1524 w dniu 24 lipca 2024 r., niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w dniu 25 lipca 2024 r.,

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Środki liberalizacji handlu

Wprowadza się następujące środki liberalizacji handlu:

- a) zawieszają się wszystkie kontyngenty taryfowe ustanowione w załączniku XV-A do układu o stowarzyszeniu, a produkty objęte tymi kontyngentami dopuszcza się do przywozu do Unii z Republiki Mołdawii bez należności celnych;
- b) zawieszają się stosowanie systemu cen wejścia w odniesieniu do produktów, w odniesieniu do których ma on zastosowanie zgodnie z załącznikiem XV-B do układu o stowarzyszeniu; w odniesieniu do tych produktów nie obowiązują żadne należności celne.

Artykuł 2

Warunki korzystania ze środków liberalizacji handlu

Środki liberalizacji handlu przewidziane w art. 1 podlegają następującym warunkom:

- a) przestrzeganie przez Republikę Mołdawii reguł pochodzenia produktów i związanych z nimi procedur przewidzianych w układzie o stowarzyszeniu;
- b) powstrzymanie się przez Republikę Mołdawii od wprowadzania nowych należności celnych lub opłat o skutku równoważnym oraz nowych ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym wobec przywozu pochodzącego z Unii, od podnoszenia obecnych poziomów należności celnych lub opłat lub od wprowadzania wszelkich innych ograniczeń, w tym dyskryminujących wewnętrznych środków administracyjnych, chyba że jest to wyraźnie uzasadnione w kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie; oraz
- c) poszanowanie przez Republikę Mołdawii zasad demokratycznych, praw człowieka i podstawowych wolności, jak również zwalczanie rozprzestrzeniania broni masowego rażenia, związanych z nią materiałów i systemów jej przenoszenia, poszanowanie zasad praworządności i dobrych rządów, zwalczanie korupcji, przestępczości – zorganizowanej lub innego rodzaju – w tym o charakterze ponadnarodowym, oraz terroryzmu, a także poszanowanie zasad zrównoważonego rozwoju i skutecznego podejścia wielostronnego, o których mowa w art. 2, 9 i 16 układu o stowarzyszeniu.

Artykuł 3

Tymczasowe zawieszenie środków

1. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że istnieją wystarczające dowody nieprzestrzegania przez Republikę Mołdawii warunków określonych w art. 2, może w drodze aktu wykonawczego zawiesić, w całości lub częściowo, środki liberalizacji handlu przewidziane w niniejszym rozporządzeniu. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5 ust. 3.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie zwróci się do Komisji z wnioskiem o zawieszenie któregośkolwiek ze środków liberalizacji handlu ustanowionych niniejszym rozporządzeniem, na podstawie nieprzestrzegania przez Republikę Mołdawii warunków określonych w art. 2 lit. b), Komisja – w terminie czterech miesięcy od złożenia takiego wniosku – przedstawia uzasadnioną opinię w sprawie tego, czy zarzut nieprzestrzegania warunków przez Republikę Mołdawii jest uzasadniony. Jeżeli Komisja stwierdzi, że zarzut jest uzasadniony, wszczyna procedurę, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 4

Środki ochronne

1. Jeżeli produkt objęty art. 1 pochodzący z Republiki Mołdawii jest przywożony na warunkach, które mają niekorzystny wpływ na rynek unijny lub rynek co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących, Komisja może nałożyć wszelkie niezbędne środki w drodze aktu wykonawczego. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5 ust. 3.

Takie środki mogą być nakładane na tak długo, jak to jest konieczne, aby przeciwdziałać niekorzystnym skutkom dla rynku unijnego lub rynku co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących.

2. Komisja regularnie monitoruje wpływ niniejszego rozporządzenia, biorąc pod uwagę informacje na temat wywozu, przywozu, cen na rynku unijnym lub rynku co najmniej jednego państwa członkowskiego i unijnej produkcji produktów objętych środkami liberalizacji handlu na podstawie art. 1 lit. a).

Komisja co dwa miesiące informuje państwa członkowskie o wynikach regularnego monitorowania, począwszy od dnia 25 lipca 2024 r.

3. Komisja przeprowadza ocenę sytuacji na rynku unijnym lub rynku co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących w celu nałożenia środków zgodnie z ust. 1. Ocenę taką inicjuje się:

- a) na właściwie umotywowany wniosek państwa członkowskiego zawierający wystarczające dowody *prima facie*, w racjonalny sposób dostępne temu państwu członkowskiemu zgodnie z ust. 4, na przywóz mający niekorzystny wpływ na rynek, o którym mowa w ust. 1; lub
- b) z własnej inicjatywy, jeżeli dla Komisji stało się oczywiste, że istnieją wystarczające dowody *prima facie* na poważny negatywny wpływ przywozu na rynek, o którym mowa w ust. 1.

Ocena, o której mowa w akapicie pierwszym, musi zostać zakończona w terminie czterech miesięcy od dnia jej zainicjowania.

4. Dokonując oceny na podstawie ust. 3, Komisja bierze pod uwagę wszystkie istotne zmiany na rynku, w tym wpływ przedmiotowego przywozu na sytuację na rynku unijnym lub rynku co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących. W ocenie uwzględnia się czynniki takie, jak:

- a) stopa i wielkość wzrostu przywozu danego produktu z Republiki Mołdawii w ujęciu bezwzględnym i względnym,
- b) wpływ przedmiotowego przywozu na produkcję i ceny na rynku unijnym lub rynku co najmniej jednego państwa członkowskiego, przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian w przywozie z innych źródeł.

Wykaz czynników, o którym mowa w akapicie pierwszym, nie jest wyczerpujący i w ocenie mogą zostać uwzględnione również inne istotne czynniki.

5. W sytuacji krytycznej, gdy opóźnienie spowodowałoby trudną do naprawienia szkodę, Komisja może – w drodze aktu wykonawczego – tymczasowo nałożyć wszelkie niezbędne środki. Środki takie mogą zostać nałożone dopiero po złożeniu należycie uzasadnionego wniosku przez państwo członkowskie na podstawie ust. 3 lit. a) niniejszego artykułu i są przyjmowane w ciągu 21 dni od otrzymania wniosku. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 5 ust. 4. Okres obowiązywania tymczasowego środka ochronnego nie może przekraczać 120 dni.

6. Jeżeli w wyniku oceny, o której mowa w ust. 3, Komisja stwierdzi istnienie niekorzystnego wpływu na rynek unijny lub rynek co najmniej jednego państwa członkowskiego w odniesieniu do produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących i zamierza nałożyć ostateczny środek na podstawie ust. 1, publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zawiadomienie o wprowadzeniu takiego środka. Zawiadomienie zawiera podsumowanie najważniejszych wyników oceny oraz określa termin, w którym zainteresowane strony mogą przedstawić swoje uwagi na piśmie. Termin ten nie przekracza dziesięciu dni, licząc od daty publikacji zawiadomienia.

7. Jeżeli Komisja nałoży środek zgodnie z ust. 1 lub 5, który ponownie wprowadza kontyngent taryfowy zawieszony na mocy art. 1 lit. a), przy zarządzaniu tym kontyngentem taryfowym uwzględnia się ilość przywiezioną w roku kalendarzowym, w którym Komisja nakłada ten środek.

Artykuł 5

Procedura komitetowa

1. W odniesieniu do art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia Komisję wspomaga Komitet Kodeksu Celnego ustanowiony na mocy art. 285 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ⁽⁶⁾. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W odniesieniu do art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia Komisję wspomaga Komitet ds. Środków Ochronnych ustanowiony na mocy art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/478 ⁽⁷⁾. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/478 z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie wspólnych reguł przywozu (Dz.U. L 83 z 27.3.2015, s. 16).

*Artykuł 6***Ocena wdrażania środków liberalizacji handlu**

Roczne sprawozdanie Komisji w sprawie wdrażania pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu zawiera szczegółową ocenę wdrażania środków liberalizacji handlu przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu oraz, w stosownych przypadkach, ocenę skutków społecznych tych środków w Republice Mołdawii i Unii. Informacje na temat przywozu produktów na podstawie art. 1 lit. a) są udostępniane na stronie internetowej Komisji i są aktualizowane co miesiąc.

*Artykuł 7***Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 25 lipca 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 24 lipca 2025 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 14 maja 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

H. LAHBIB